

SZERKESZTŐI IRODA:

szabadsággróf, gróf Nádasdy-féle házában, első emelet, kaputól balra, hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bármennyire levelek csak ismert kezeiből fogadtatnak el.

KIADÓHIVATAL:

Ungarländer Albert-féle könyvnyomda, hova az előfizetések, a hirdetések és a lap ártéküléseire vonatkozó felvilágosítások intézendők.

ARADI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSEK DIJA:

Helyben:	Videkre
háshoz hordva:	póstai szállással
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre frt 14.-
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7.-
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.-

Egyes szám ára 4 kr.

HIRDETÉSEK DIJA:

6 háshoz postázzal egyszeri hirdetésnél 6 kr
Minden következőnél 4 "
Bátygadj 80 "
Nyitár ora 15 "

A horvát unió-párt feltámasztása.

A horvát országgyűlés megítélte a salakjától az által, hogy Starcevicet, Tkalcicset és Turkant kidobták a horvát tuzók önként ott hagyták az országgyűlést. Ez most szörnyen dologhoz látott s a még hátra levő rövid idő alatt nyakrafőre letárgyalni igyekeznek a legsürgösebb javaslatokat.

Sajátságos, hogy Starcevic és társai még erényt csinálnak abból, hogy őket szuronyos zsoldárok vezették ki a teremből! Nagy nemzeti hőskönek képzelik magukat, qualificálatlan magukviselésével még érdemeiket is vélték megszerezni honfitársaik szemében! Ez mutatja, hogy mily alacsony fokán állnak a műveltségnek s mennyire kivették a tisztességből.

Es ezek az emberek akarják terrorizálni a horvátországi gyűlést s fenyegetik tisztességesen és hazafiasan gondolkozó képviselő társaikat az akasztófával! No már oly együgyűnek és barbárnak még sem képzelhetjük a horvát népet, hogy a küszöbön levő országgyűlési választásoknál az amolyan Starcevic-féle eszeveszettek bizza magátumát.

A horvát nép nagy tömege józan, hazafias gondolkodású. Bebizonyítja ezt, midőn közelebb a bán körutat tett az országban; Starcevicet legfeljebb azon körökben tud magának népszerűséget szerezni, ahol nincs semmi intelligencia, mely a néppel megtudja értetni a helyzetet s ahol az öblös hangot és nagy mondásokat a hazafiasággal és állambölcsességgel egyenértékűnek veszik.

Minden országban akad szörványosan egy-egy ilyen szánalomraméltó kerület. De ez csak kivétel maradt. A kerületek nagyobb részében a választók nem engedik magukat oly könnyen elbolondítani. Es Starcevic kül-

dözgetheti ezer száma szét proclama-tióit, azokkal azért nem fogja a maga részére hódítani a többséget.

A népek igen helyes érzeke van; tudja az jól, hogy a képviselők nem azért küldetnek az országgyűlésre, hogy ott egymást lesdíjadják és gazemberezzék, míg verekedésre nem kerül a dolog, mint a hogy Starcevicék a Horvátországgyűlésen tenni szoktak, hanem, hogy aki az országgyűlésre megy, annak örködni kell ott az ország vagyona és becsülete felett. Már pedig az olyan Starcevic-féle viselkedés sárba rántja az ország becsületét, mert a világ úgy okoskodik, hogy ha már ilyen komisz veszekedő és verekedő fraterék a ti legkülömb embereitek, milyenek lehetnek akkor ti választók! Minden tisztességes embernek becsületbeli dologot kell tehát csinálni abból, hogy olyan gyalázatos viselőt képviselője ne legyen.

Ez az egyik ok, mely arra enged következtetni, hogy a horvát tuzók a küszöbön levő választásánál tért fog-nak veszíteni.

A második, mely erre enged következtetni, hogy a nép látta és megismerni tanulta a horvát bánat. azt az embert, a kit Starcevic egyre magyar zsoldosnak, magyar szolgának szokott gunyolni; s összehasonlíthatja őt Starcevicessel. A bán megnyerő modorával s tekintélyt parancsoló komoly erejével mindenkire azt a benyomást teszi, hogy ő olyan ember, a ki egész odaadással és komolysággal akar a nép jólétén munkálkodni. A horvátok láthatják hát, hogy az a rosznak kikiáltott magyar a legőszintébb jóakarója, s mindinkább meggyőződhetnek arról, hogy üdvüket nem a Magyarországtól való elszakadásban, hanem ellenkező-
ben a vele való szorosabb egyesülésben kell keresniök.

S nemcsak a bán személye, ha nem a magyarokkal való minden kö-

zelebb érintkezés meggyőzheti a horvátokat erről.

Mennyivel előbbre haladt Magyarországon minden ügy, a mely nem esik a horvát autonómia körébe! A magyar megyei és községi közigazgatás európai szinten áll, a horvát ellenben minden kritikán alóli. Kitént ez azon vizsgálatból, mely a horvát lázongást követte, a midőn is bebizonyosodott, hogy a horvát autonóm hatóságai közegek a népet zsarolták s lopták, az adót kétszeresen beszédtek s elkártázták, hogy a községi könyvek és iratok a legnagyobb rendetlenségben vannak s több efféle. Starcevicsek szeretnek mindezen botrányokat a magyar kormány hivatalnokairakenni; de a horvát nép nem oly buta, hogy ne tudna az autonóm és állami hivatalnok közti különbséget tenni s mindinkább meggyőződik arról, hogy éppen az állami hivatalnokok csinálnak náluk rendet.

Lehetetlen hát, hogy Horvátországban ne tenne mind inkább hódítást a Magyarországgal való unió eszméje.

Beavatott s a horvát viszonyokkal közelebb ismerős kézből azt az értesítést vettük, hogy az unionisták pártja Horvátországban mindinkább szaporodik; mert csak két áramlat közt van választás: vagy Starcevicet követni, a ki Horvátországot az anarchia karjába vezetné és az európai műveltségtől eltávolítaná; vagy követni a magyar kormányt, mely hazafias kötelességének tartja egész erélyel az anyagi jólét előmozdítását és a művelődés terjesztését munkálkodni. Minden más párt csak ideig óráig tarthatná magát s nem lehet képes a többséget elnyerni és megtartani.

Ha a bánnak volnának elegendő alkalmas jelöltjei, már a legközelebbi választásnál is többséget csinálhatna az uniónak. De az a baj, hogy a horvátok közt kevés a magasabb műveltséggel bíró józan gondolkodású kép-

viselőnek való ember, mert a zágrábi egyetemből kikerült fiatalok nagy része szaturálva van panszlavisztikus eszmékkel. Azonban ennek daczára sem lehetetlen, hogy a legközelebbi horvát országgyűlésen már erős pártja lesz az uniónak.

A jövő évi közösügyi költségvetés nagyságára vonatkozó minden jelentés — mint azt a B. K. a leghatározottabban állíthatja — minden tényleges alapot nélkülöz. A közösügyi hadügyminiszter csak alig egy-két nappal ezelőtt tért vissza szabadság-utjáról és így a hadügyi költségvetés még egybeállítható sem volt. A közösügyi költségvetés előirányzatának végleges meghatározása szeptember vége felé valószínűleg a Budapestben 6 Felsége elnöklete alatt tartandó közös miniszter-tanácskozásban fog megtörténni.

Az igazságügyi javaslatok közül a képviselőház elé — mint a Jogtud. értesül elsősorban a polgári törvénykönyv általános része és az örökjog fog terjesztetni. A közösügyi novella végig elejtett, az ügyvédtartási javaslat alapos átdolgozás után még az első ülészekben kerül a ház elé. A bünyádi eljárás iránt öszre enquete ül össze és itt fog elődlni a javaslat további sorsa. A képviselőház igazságügyi bizottsága rekonstrukciónak néz eléje. A szélő-bal azon két tagja, kik e bizottságban voltak: Györy Elek és Komjáthy Béla, jelenleg nem lévön képviselők, ez oldalról új tagok fognak választatni. A mérsékelt ellenzéki tagok előreláthatólag a régiok maradnak: Hódossy Imre és Horváth Lajos.

Az új gradiscai zászlókérdés. Említve volt, hogy Új-Gradisca városának hatósága a király születésnapja alkalmából nem akarta a várost kivívagítani és fellobogozni, nehogy kénytelen legyen magyar zászlót is kitűzni. A kerületi hatóság e határozatot megsemmisítette és értesítette a várost, hogy a pénzügyi hivatalon mindenesetre ki fog tüzetni a magyar zászló, a város gondoskod-jék róla, hogy a rend meg ne zavartassék és a magyar becsület ne támadtassék meg. A város azonban megmaradt előbbi határozata mellett és többek közt a következőket írta a kerületi hatóságnak: „A törvényes zászló nálunk az állami zászló (fekete sár-ga) nem pedig a magyar nemzeti zászló és a törvény sehol sem mondja, hogy a horvát-

AZ „ARADI HIRLAP” TARTALMA

A zádorlaci löverseny.

Hát látott-e már valaki olyan botrányos szerencsét, amilyenel ez a kis szöke Doru-stein Szigfrid főhadnagy bír? Alig egy hónapja futtatott a x-i győpön s elnyerte az ezred tisztelet díjját, meg a tételeket. Igaz ugyan, hogy a „Diable” megsántulva érkezett a start elé, de a szerencse botrányos része ép abban van, hogy a mikor futtatás után a nagy vendéglő chambre separéjában vig pezsgőzés közt Kricsi hadnagy (de generé Taksony) gyász toasztot mondott a „Diable”-ra, az az ördögös Szigfrid főhadnagy száz forintba és ezüst sarkantyuba fogadott, hogy a „Diable” egy hónap mulva ismét futni fog.

Es a fogadást megnyerte. A „Diable” meggyógyult és a véletlen; az az átkozott véletlen egy hozta magával, hogy az ezred ki lön rendelve az aradi hadgyakorlatra.

Hadgyakorlat tisztí löversenyek nélkül olyan mint a boldogult Ferencz francia király szerint egy udvar asszony nélkül, mint a tavasz rózsá nélkül és az év tavasz nélkül. Mi volna a katonatiszti élet, ha löversenyek nem volnának. Unalmas, fáradtságos kínló-dás, melynek derült napjai csak a szép asszonyokban bővelkedő garnizonokban virad-nak föl.

Aradon igazi ünneppapokat élnek. Van szép asszony bőviben s ami most legfőbb: van löverseny is. Valóságos láz fogta el az ezredeket. Ahány futtató ló volt, ott feketélik a neve a programmon. Nehányuk még a családi eredete is föl van tüntetve, akár csak a pesti vagy az epsomi győpre volna nevezve. De nem osoda, hisz a pesti győpön csak néha jelenik meg a király, az epsomin pedig évtizedek óta nem látták a jó öreg Viktóriát.

Volt is versengés a nevezésért. Doru-stein Szigfrid aggodó szemmel futotta végig a zárlat utáni nap reggelén a hosszú sorozá-

tót, s mialatt zsebébe dugta a Kricsitől érkezett vadonat új szászat, bosszusan mondá:

Szakrament! Ezek a fiúk ki akarnak tenni magokért az — aradi hölgyek előtt.”

Es a „fiúk” nem rosszul számítottak. Löverseny még rendez időben is izgatottá teszi a kedélyeket, hát még akkor, midőn a királyon kívül annyit sok szép fiatal tisztet lehet egy csoportban látni. A papák hiába emlegették a hosszú utat a portengert, mely Zádorlak és Arad közt terül el. A mama pártjára állott a lányoknak s kijelentette, hogy kooesi legyen fogadva délután fél kettőre.

A papák sóhajtra távoztak a parancs-nak eleget tenni. Nekik csak fáradtságot és kiadást hozott a nagy ünneplőség. A pénz csak úgy röptel az új toillettekre, a dí szítésre, a kivívagításra és a bérkocsikra, melyek tulajdonosai fővárosi színvonalra emelkedtek gorombaság és drágaság tekintetében.

A milyen jó napjuk volt nekik, olyan rosz volt a lovaknak. Valahány utra bocsát-ható gebe van Arad városában, mind meg fogja emlegetni a zádorlaci versenyt, hol magasabb származású rokonai uralták a tért. Egész családokat vittek ki a messze távolba, mely nekik ügetéshez nem szokott, zab nem evőnek egyenlő a tulvilági uttal.

Talán elővigyázatból történt, hogy már kora délután népvándorlás indult ki Aradról a járművek legdusabb választéku válfajaiban. Az elsőzött levelek és félig sült peosenyék romjait közt a papák örömtelt szívvel néztek távozó szépeik után, kik választékos toilleten suhantak le a léposókon a lent várakozó kocsikhoz.

Es azzal, hajra! ki Zádorlak felé. A városban sűrű csoportokban állott a bámész-kodó népség és nézte, mint jön egyik kocs a másik után Most egy bérkocsi hölgyekkel, utána könnyű homok futó barna arozu, elegáns fiatal emberekkel, valamelyik közel fá-luból, majd nehéz hintó meglétt kora höl-gyekkel és reményteljes fiatal csemetékkel,

s néhány elegáns, nyitott fogat gazdag dí-zítést, liberias kocsikkal.

Közfeltűnést keltett Karácsony Guido gróf ötös fogata, melyben fiával Aladár gróffal együtt hajtattott kifelé. A nemes gróf, Solymár és a többi Sváb falvak szüzeinek erényes patrónusa, hazajött valamelyik külföldi furdóból, hogy mint temesmegyei nagybirtokos megjelenhessen a megyei küldöttséggel ő felsége színe előtt. — A vidéki gazdagabb földbirtokosok közül is többen jöttek be négyes fogattal és hatalmas ostop-pattogtatás közt robogtak végig Arad ut-czáin.

Három órára már mindenki ott volt a zádorlaci győpön, mely valóban érdekes lát-ványt nyújtott. Ezernyi közönség hullámozott a letarolt győpön. A tisztek még a közön-ség megérkezése előtt kivonultak s egész ló-tábor volt az, mely a versenyter mellett ka-tonatiszti szolgák felügyelete alatt nyugta-lanul rugdalta a száraz göröngyöket.

A versenyre nevezett paripákat kissé távolabb jártatták fel s alá. Gazdáik fesze-sen kicsipve, ott társalogtak a tribün köze-lében, hol Arad hölgyei, helyezkedtek el. A budapesti díszes nagy tribüne melyen el-szégynélne magát, ha e művelethez képes lenne s láthatta volna az itt egybegyűlt szépeket.

Hát még az a kocsisor, mely szintén telve hölgyekkel, körül fogja a verseny-pályát! Ilyennel kellene körülvenni a várakat s niacs az az ellenség, mely keresztül tudna törni rajta. Totalisateurnek, Cook-makere-
nek hire sem volt s mégis olyan sürgés-for-gás, olyan élénkség, olyan zaj töltötte be a levegőt, mintha százezreket raktak volna minden lóra.

Fél négy volt, midőn ő felsége fogata a bejárat elé robogott. Jó zsef főherczeg, ki hamarabb érkezett meg. Degenfeld-Schönburg gróffal eleje ment s elvezet-ték a számára készített, emelvényhez. Ő fel-sége, ki a Pálffy-erzed ezredtulajdonosi ru-hájában volt, pár fokán a léposóknak felhá-gott, majd mosolyogva mondá kiséroinek: „Itt kitörheti az ember a nya-

kát. Majd inkább alólról né-zem meg” s ezzel csakugyan lement a győpre.

Ő felsége megérkezése jeladás volt a ver-senyek megkezdésére, melyek érdekesség dolgában nem hasonlíthatók össze a fővárosi versenyekkel, hol hírneves paripák küzde-nek egymással, de mint látványosság való-ban meglepő volt.

A versenyek következő sorrendben en-tek vége: 1. Steeple-chase tisztek és tisztjelöltek lovai számára. Táv. 3200 m-normál suly 70 kilogr. Teliverek 3 kilogr. több T-ét 10 forint. A győzőnek a Degenfeld-Schönburg gróf 7-ik hadtestparancsnok által adott tiszteletdíj és 100 frt. A máso-diknak a betétek harmadik betétjét menti. 1. gróf Szécsenyi Károly főhadnagy a 15-ik huszárezredből „Lady Bird.” 2. Máriássy Zászló főhadnagy az 1-50 huszárezredből nevezte Hamersberg főhadnagy „Lady Constance”-ját. 3. Bis singen Fer-dinánd gróf főhadnagy az 1. huszárezredből „Irma.” 4. Löwenhaupti Córdier Fe-rencz főhadnagy „Plaebiseit” lovagolja Lá-zár hadnagy. 5. Katschenbach Sándor főhadnagy a 15-ik lovas százados e 14-ik huszárezredből „Kinosem.” 6. Breda Viktor gróf főhadnagy a 14-ik huszárezredből „Fritzi.” 7. Zábrazky Imre hadnagy az 1-50 hu-szárezredből „Gruser.”

Első lett Széchenyi Károly gróf „Lady Bird”-je, második Zábrazky Imre „Cruser”-je, harmadik Katschenbach Károly „Kinosem”-je. A tiszteletdíj izléses ezüstből készült kávé service volt.

II. Akadályverseny tisztek és tisztjelöltek lovai számára. Táv. 2400 m. Normalsuly 70 kilogr. Tét 10 frt. A győző-nek tiszteletdíj és 100 frt. a másodiknak a betét, harmadik tételét menti. Részlvettek: 1. Bis singen Ferdinánd gróf főhadnagy az 1. huszárezredtől „Adonis.” 2. Dada-ny Sándor főhadnagy az 1. huszárezred-től „Kisasszony.” 3. Reinle János hadnagy

szlován királyságban helyi ünnepek alkalmával a közös hivataloknál kell tüzni a magyar zászlót, amint Magyarországon sem tűzik ki a horvát lobogókat. A N. Fr. Presse-nek most azt írják Uj-Gradiščából, hogy a kormány desavouálta úgy az északi pénzügyigazgatót, mint a kerületi hatóságot és elrendelte, hogy a magyar zászlót nem kell tüzni.

A király Aradon.

A manőver.

Ő felsége mai programjának első része a hadgyakorlatok megsejtelése volt, a mit rögtön felkelése után teljesített. 7 óra körül már kocsiján ült s Uj-Arad felé hajtatott.

A mai manőver mint látványosság felülmulta a tegnapi, mert a lovassági hadmozdulatok rendkívül érdekelt közönséget vonzottak. A király 7 óra körül a városzáról a két szűrkélt vont kocsiban, mellette br. Mondel, utánna fényes kísérete. A Maros hídnál egy paraszt ember kérvényt dobott kocsijába, mit a király rögtön kezébe vett, és fejevel intett, hogy el fogja intézni.

Az új-arádi díszkapunál megkapó látvány várt ő felségére. Temes megye készített számára egy oly ovatiót, mely mindenestire kellemesen lepte meg atyját. A díszkapun belől Temes megye minden helységéből fésztől öltözött néposoport várta éljen riadalom, a kapunál leánykák fehérben, armban díszruhás lövészeget, és végre egy Temes minden nemzetiségéből összeállított lovas bandérium, oly tarka képet nyújtott, melyben a lováról leszállott királyi percekig gyönyörködött. A királyt Ormós Zsigmond főispán, ki a megyei község élén várt, üdvözölte és a király pár perc után láthatólag kellemesen meglepve szállt kocsijára.

Az utczán keresztül a nép örömrivalgása kísérte, sőt az uton is mindenütt összegyűlt a nép éljenezni királyát.

A manőver helyére megérkezve az rögtön kezdetét vette.

A mai gyakorlat szintén lovasgyakorlat volt. A lovasság dandárakban gyakorolt. Egy részről a 14-ik huszárezred 6 százada, továbbá a 15-ik huszárezred 6 százada és egy lovasút; a másik részről az 1. huszárezred 4 százada és a 13-ik ezred 5 százada és egy lovasút megkövetek egymás ellen. A két dandár az ut mellett állott fel a díszkapunál és pedig az északi dandár az Aradtól Németágra vezető uton az új-arádi szőlők keleti részén; a déli dandár pedig a Temesvárról Orozsfalván át Vingáig vezető uton Orozsfalva északi kijáratánál. Mindkét dandár reggel 8 órakor kezdte meg a mozdulatokat. A gyakorlat azon feladat megoldása körül forgott, hogy a déli dandár az aradi várból kinyomuló lovasdandárt a várba visszasszorítsa. A támadó a 7-ik dandár volt, mely feladatát épp oly fényesen oldotta meg, mint a védő 15-ik.

Atkara nem került a dolog, mert a 7-ik dandár tulszarnyalván az ellenség 15-öt, a feladat meg lett oldva és visszavonulót fújtak.

A 7-ik dandár rohamban egy mérföldet tett az ugaron, és a legjobb karban érkezett meg.

Az 15-ik huszárezredtől „Dary-Boy“, 4. Kúnzi Libor főhadnagy a 15. huszárezredtől „Nedji“, 5. Lázár Béla hadnagy a 13-ik huszárezredtől „Ladány“, 6. Melezer László tisztelettel a 13-ik huszárezredtől „Babám“, 1. Boer hadnagy a 25-ik huszárezredtől „Czigány Panna“, 2. Deső Ferenc hadnagy a 15-ik huszárezredtől „Czéda“, 9. Görgey József százados a 13-ik huszárezredtől „Codrington“, 10. Bombelles Alajos gróf főhadnagy a 13-ik huszárezredtől „Margit“, 11. Eggel Zaitsek Károly ezredes „Who-are-you lovagolja P. P. báró főhadnagy. 12. P. P. báró Vince lovag százados a 14-ik huszárezredtől „Anemone“, lovagolja Macskássy hadnagy, 13. Zedvitz Kunó gróf főhadnagy a 14-ik huszárezredtől „Hanno-Dampf“, 19. Dr. Stauher Ferdinánd ezredes a 14-ik huszárezredtől „Kinosem“, lovagolja Boronemisz a báró hadnagy, 15. Pongrácz Arthur hadnagy a 13-ik huszárezredtől „Hadd el.“

Győzött Melezer László „Babám“-ja s elnyerte a díszet revolvert, mely Zaitsek ezredes ajándéka; második volt Zedvitz Hugó gróf „Hanno-Dampf“-ja és harmadik Reinle János „Dary-Boy“-ja.

III. Steeple-chase tisztek és tisztjelöltek lovas számára. Táv 4000 méter, Nor másly 75 kgr. Tét 10 frt. Az győzőnek az ő felsége a király által adott tiszteletdíj, a másodiknak a betétek, a harmadik tétet menti. Résztvettek: 1. Széchényi Károly gróf főhadnagy a 15-ik huszárezred „Charade“, 2. Máriaassy Atilla főhadnagy a 1. huszárezred „Tisók“, 3. Standeiki Oszkár hadnagy a 1. huszárezred „Sürgöny“, 4. Vilmos nassau herceg ezredes a 1. huszárezred parancsnoka Midnigh, 5. Egbeli Zaitsek Károly ezredes a 17-ik huszárezred parancsnoka „Bakony“, 6. P. P. báró Vince lovag százados a 13-ik huszárezredtől „Ostreger“, 7. Breda Viktor gróf főhadnagy a 14-ik huszárezredtől „Margit“.

Első volt Széchényi Károly gróf, második Vilmos nassau herceg. A tiszteletdíj — ő felsége ajándéka — arany óra, a király monogrammjával.

IV. Vadászverseny tisztek és tisztjelöltek lovas számára. Távolság 6000 méter Tét 10 forint. — Az elsőnek

De ha ez fényes eredmény, úgy bámulatos, hogy a tüzéség ugyanezen ugaron háromnegyed órát tudott galoppban megtenni.

Ő felsége kifejezte legmagasabb megelégedését a meglepő eredmény fölött, és haza felé indult, nyomában József főherceggel. A király ismét megállott az új-arádi díszkapunál, leszállt, pár barátságos szót váltott az ismét ott váró küldöttséggel, a melynek hála megett állott a már említett csoport. A király ezután a várban a kórházat látogatta meg, míg József főherceg tüzoltóinak megsejtelésére a városba hajtatott.

A király a várban.

Tizenegy óra körül járt az idő, midőn ő felsége fogata keresztül haladt a vár dobogósi hídján. A kapu alatti őrség már várta megérkezését s a szokásos módon tisztelt. Az udvari kocsit egyenesen a kórház épülete elé hajtott, hol Pavék őrnagy, a vár parancsnoka fogadta a királyt. A kocsiból kiszállva, ő felsége legelőször a kórház konyhájába vezettette magát, hol épen az ebéd készítésével foglalkoztak. A király megtekintette az ételeket, melyek készítéséről Rosenfeld Károly kormárcos gondoskodik és az asztalon levő kenyérdarabok közül egyikből letörve egy darabot, megízlelte.

„Igen jó kenyér“ mondá kísérőinek s azzal megindult a kórházi termek felé, hol néhány könnyű beteg fekszik. A tisztaság, a rend és czélszerű berendezés láthatólag megnyerték ő felsége megelégedését, ki figyelmeesen megsejtelve mindent, nehányat a betegek közül megszólított Dr. Wehle törzsorvos, a kórház felügyelője szolgált a rálynak felvilágosítással.

A termek megsejtelése után ő felsége a börtönhelyiséget kereste föl s itt is mindent apróra megtekintett. A tisztaság fölött megelégedését fejezte ki, Pavék őrnagytól megkérdezte, hogy a várban mennyi katonát van elhelyezve. Az őrnagy megadta a választ, s egyszersmind tudatta ő felségével, hogy jelenleg a katonaság, a legszükségesebb öszeg kivételével, mind künn van a gyakorlaton. A király körül kocsizva a várban, féltizenkettőkor visszahajtatott a városba.

Tüzoltói ünnepély.

Dél előtt, mint futó tűz terjedt el a hír, hogy ő felsége a hadgyakorlatoktól való visszatérében a tüzoltók produkcióját megfogja nézni, s tíz órakor midőn a tüzoltók élükön a zenekarral kivonultak, már sűrű néptömeg hullámozott a tőtéren, mely később a Spitzer-féle ház előtt csoportosult, hol a tüzoltók sorrendben felállítva várak élükön Péterffy Antal főparancsnok és Schör Albert alparancsnok, József főherceg s a király megérkezését.

A közönség sűrű tömeget képezett, melyet azonban rendben tartott, pár rendőrségi felügyelő a tüzoltóság. Az utca közepén széles ut volt fenntartva ő felsége kocsijának, s magán a téren kordon húzatott, melyen belül a tüzoltók vártak a magas vendégek megérkezését. A kordonon belül voltak még Szapáry pénzügyminiszter, ki melegen

az ő felsége Vilmos nassau herceg, által adott tiszteletdíj és a betétek fele; harmadik tétét menti: Résztvettek: Leonhardi Károly báró százados a 1. huszárezred „Gólya“, 2. Macskássy László főhadnagy a 1. huszárezred nevezet Hamersberg főhadnagy „Lady Constance“-ját, 3. Piret L. br. hadnagy a 13. huszárezredtől „Gold worth“, 4. Horty I. hadnagy a 13-ik huszárezredtől „Rosignol“, 5. Bissongen Ferdinánd gróf főhadnagy a 1. huszárezredtől „Adonis“, 6. Szabó Zoltán főhadnagy a 15-ik huszárezredtől „Nonius“, 7. Jagodics Sándor százados a 15-ik huszárezred „Ilona“, 8. Kornai Frigyes őrnagy a 15. huszárezredtől „Mohort“, 9. Görgey József százados a 17-ik huszárezred „Diophantus“, 10. Reinle János hadnagy „Nimich“, 11. Schönbauer Bruno báró főhadnagy a 14. huszárezred „Tisók“, 11. Breda Viktor gróf főhadnagy a 14-ik huszárezred „Irma“, lovagolja Appel báró főhadnagy. 13. Lázár Béla hadnagy a 13-ik huszárezred „Ladány“, 14. Bene Ferenc főhadnagy a 1. huszárezredtől „Virgil“.

Első lett Reinle János, második Lázár Béla és harmadik Piret Lajos báró. A verseny harmadik száma alatt bal eset történt. Ugyanis P. P. báró Vince százados leesett lováról s a földön elterült. Egy katonai orvos hírtelen mellette termett és ennek a segítségével eltávozott a győpről. Mint résztvevő értesülünk, a százados ur erős agyrázkódást szenvedett.

Ő felsége a versenyek alatt többekkel társalgott. Így például megszólította Szapáry Gyula gróf pénzügyminisztert, Br. Ambrózy Lajost, gr. Karácsony Guidót és másokat. A győztesek közül Széchényi Károly gróftól tüntette ki megszólításával, gratulálván neki kettős győzelméhez.

Mihelyt a király fogata elgördült, óriási tolongás támadt. Mindenki sietett fogathoz és pár perc múlva óriási kocsisor húzódtott be a város felé. A tisztek legtöbbszörre láthaton tértek vissza a városba, hol ismét nagy közönség várta ő felségét.

Óra után már vége volt a versenynek, a később tárgya lesz Aradon legalább öt napig.

(b. a.)

érdeklődött a helybeli tüzoltóság szervezete iránt, Tabajdy főispán, Salacz polgármester; a kordon sarkán pedig Nyáry t. kapitány várta ő felsége megérkezését.

11 óra tájban a kürtös jelt adott, az éljenző néptömeg sorfalai közt érkezett József főherceg kocsija, melyből a főherceg ez br. Nyáry Adolf hadsegéde szállottak ki. A főherceg, mint a tüzoltók meleg pártolója, rendkívül érdeklődést tanúsított mindeniránt bemutatatta, magának Schör alparancsnokot, megsejtelte az eszközöket s megmutattatott magának egy mentőszeg. Megjegyezte, hogy a kötélen való leereszkedésben egy újítást próbáltak behozni, a melyben egy kötélt helyett kettőt alkalmaztak, de bizony az nem mutatkozott czélszerűnek. Szapáry miniszter megkérdezte, hány tagot számlál az egylet, Schör jelenté, hogy 61 gyakorlott s 44 most tanuló tagot.

A főherceg ezután a kiképzetetről szólott, minek kapcsán Schör parancsnok ő felségét kérte, hogy az egyet gyakorló helyiséget látogassa meg. Ezután a főherceg a zenekarból egy öblös trombitát fúvó gyereket szólított meg, a ki a megtiszteltetés által előidézt zavarásban szóhoz sem jutott, azután Franyek karmesterhez fordult s megkérdezte, hogy volt-e katona? Franyek ki nyilatkozta, hogy a 68-dik gyalogezrednél szolgált. „Részt vett-e a 66-diki campagne-ban?“ „Igen fenséges uram.“ No akkor Kriegskameradok vagyunk, s ezzel kezét nyújtott neki.

Időközben bejelenték, hogy a király, a ki a gyakorlat után a vár megsejtelésére ment, meg fog érkezni. Csakhamar jött is elő Urbányi főkapitány és utána az új-jongó néptömeg közt, riadó éljenektől kísérve ő felsége, oldalán br. Mondel főhadsegéddel egy két szűrkélt vont udvari fogaton. A többi kocsiban jött a Suite, mely ő felsége körül állott. Ő felsége közönséges tábornoki egyenruhát viselt nagy lovagló cizmákkal. Midőn ő felsége leszállott, Schör parancsnok jelt adott a támadásra.

A két emeletes épület tetejére két tolétra 1 perc és 19 mperec alatt fél volt huzva, s a tetőmaszók csakhamar a fedőlen törtettek. Az adott jelre a két szivattyú egy pillanat alatt ellátottat a csövekkel, öszekötöttet a vizes hordókkal, a másik perczben a gumi csövek a fedelen volt s szórta a víz sugarakat. Egy kis hiba történt a kréta körül, mennyiben az egyik cső nem zárt teljesen és a vizsugár a cső oldalán is kitért, lelocsolván egy pár ház erkélyén álló urat, mi ő felsége ajkaira kedélyes mosolyt esalt.

A gyakorlat érdekes része most kezdődött, midőn a parancsnok megadta a jelt a visszavonulásra, a minek eleje a kötélen való mentés volt. Vékony köteleket akasztottak a mentő horgokkal a ház tetejére és a tüzoltók ezeken egyenkint ereszkedtek le rendkívül ügyesen, úgy hogy egész csendesen érték az utca közepét. Ezután a mentő szákkal való gyakorlat következett.

A második emeleten, Beles képviselő ur egyik szobájában, az ablaknál lett megérkezve a mentőszak egyik vége, míg a másikat földszint egy pár markos tüzoltó tartotta. A szákból egyenkint érkeztek le a körüllevő publikum nagy mulatásában belebújt tüzoltók s ideleln a legügyesebben vétettek ki, úgy hogy a gyakorlat precizitása által a jelen volt szakértők tetszését kivívták.

Most a gyakorlat legnehezebb része, a mentőponyvába ugrás következett, melyet feszült kíváncsisággal várt az egész közönség. Lenn tíz tüzoltó tartotta kifeszítve a nagy ponyvát, míg az ugrások az első emelet egyik ablakából törtettek. Az ugrás tulajdonképen második emeletől volt tervezve, de ő felsége kifejezett óhajára e nyaktörő mutatóványt az első emeletől hajtották végre. Az ugrás a három ugró közül kettőnek a legnagyobb precizitással sikerült, s csak egyik ugróval valamivel gyengébben, de ezen ugrás sem volt rossznak nevezhető.

Ő felsége ezután Schör parancsnoknak kijelenté, hogy a gyakorlatok rendkívül ügyesek s igen meg van elégedve s erre a jelen volt tömeg éljenzései között a tiszteletteljesen utat engedő sorfalak közt kocsijában a város házába hajtatott. József főherceg lakásába, a nádor szállodába, báró Nyáryval gyalog ment, nyomában mindenütt az éljenző tömeggel, mely ujjongásával egészen a szálloda ajtajáig kísérté.

Az udvari ebéd.

Ma délután ismét udvari ebéd volt, mely 6 órakor vette kezdetét. Az ebédet részt vettek: József főherceg, Román Miron metropolita, Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter, Angyelic patriarcha, Karácsony Guidó gróf, báró Nyáry József, főherceg hadsegéde, Degenfeld-Schonburg gr. altábornagy, Varga és Török csendőrségi vezérőrnagyok, Neugeborn csend. főhadnagy, Paulus őrnagy hadbíró, Helle törzsorvos, Gyömöre ezredes, Kovács István őrnagy, Pokorny őrnagy, Metianu, aradi román szü. p. Mihályi lugosi gr. kath. szü. p. p. B. Rankovics temesvári szerb

püspök, N. Á. m. e. th. címzett püspök Rómer nagyváradi kanonok, Berényi Gedeon minorita rendfőnök, Ferenczy református lelkész, Frint ág. ev. lelkész, Steinhardt főbíró, Szathmáry főjegyző, Grünvald, az aradi kereskedelmi kamara elnöke, Haasz Sándor az aradi ügyvédi kamara elnöke, Boros Béni az arad-ósnádi vasut igazgatója, Tükövi pénzügyi igazgató, Taxis herceg főlovász-mester, Mondel báró főhadsegéd, Papp báró vezérőrnagy, Rosenberg gr. őrnagy, szárnysegéd, Christalnig gr. őrnagy, szárnysegéd, Fliesser br. őrnagy, szárnysegéd, Pápay udvari tanácsos, Kinszky gróf főkönyhamester, Póhlovag ezredes, Benke őrnagy, Lányi törzsorvos, Chavanne kapitány, Waldegg br. főhadnagy továbbá a szolgálattevő tisztek és az őrnancsnok.

Ebéd előtt ő felsége néhányat a meghívottak közül megszólított s aztán jelt adott, hogy helyet foglaljanak. A menü következő volt:

Potage à la Montmorency
Mayonnaise d'écrevisses à la diplomate
Pièce de bœuf et selle de veau
Filets de poularde à la Novikoff.
Rein de chevreuil, salade, grossillans.
Petits pois verts, grais de foies d'aigles.
Café au chocolat à la Pompadour
Fromage mélé
Glaces aux framboises et aux noix noisettes
Dessert.

Ebéd alatt a zenekar a következő piéceket játszotta: 1. A „Windsori vig nök“ nyitánya Nikolaitól. 2. „La Paloma“ menó dal Pradierstől. 3. Reggeli hangok! A keringő Strausstól. 4. Dal-csokor potpourri Dávidtól. 5. „Tanfuskänge“ keringő Burgstaller. 6. „Brahma“ ballet finalja. Arginetől. 7. „Hecotograf“ gyorspolka Strausstól. Diner után a szomszédos termekben ő felsége cserélt tartott. Különösen kitüntette megszólításával az egyházi személyeket és azonkívül hosszabban társalgott Karácsony gróffal. A cercle 7 óra után ért véget.

A mai program.

1. Reggel 7 órakor ünnepélyes mise a minoriták templomában.
2. 10-től 2-ig 22 küldöttség fogadtatása.
3. 2-kor dejeuner.
4. 3-kor látogatás a megyei kórházban.
5. Látogatás a Neumann-féle szeszgyár és gőzmalomban.
6. Látogatás a lövöldében.
7. Udvari ebéd.

A király látogatása és a sajtó.

A pesti lapok mindegyike foglalkozik Arad ünnepével; mindegyik elismerő hangon szól Arad vendégszeretetről, mellyel a király fogadta. Rendkívül melegen emelkedett hangon emlékezik meg az aradi ünnepélyességekről a „Pester Loyd“, mely a magas látogatás czéljáról a következőket írja: Ha a király tíz év előtti aradi látogatása kulturális szempontból nagy jelentőségű volt, nem csekélyebb fontosságú mostani itt való tartózkodása; akkor az újonnan épített városi színház megnyitása volt napirenden, viszont az azóta épült és rendeltetésnek már átadott új városházát ha nem is formalisan, de tényleg ma avatják fel. Ha Arad városa a jövő évtizedben is hasonló épületeket és intézményeket teremt, százados ünnepélyt mint az alföld legszebb és intelligensebb városa méltó büszkeséggel ünneplhetné meg.

A „N-t.“ figyelemmel kíséri a király utját, és rendkívül sympathicusan nyilatkozik a lakosság magatartásáról, a mit a „Pesti Napló“ is tesz, mely különben kísérteteket lát, amennyiben a nem létező titkos rendőrköt is észleli Aradon. Hogy hol látta a tudósító a titkos Mihásznakat, nem tudjuk, de annyi bizonyos, hogy a nyilvánosoknak is alig akad valami dolguk, mert semmiféle kihágás nem történt. A „Budapesti Hírlap“ egy phrasissal vezérezte a közöl Világosról melyben igen gyöngye a logikája, egyebekben elismerőleg szól az ünnepélyességekről és jó humorú társzabán ír a városról. A „Pesti Hírlap“ szintén rokonszenvesen ír rólnak.

A vidéki sajtó közül a „Délmagyarországi Lapok“ velünk ünnepel; diszszámot adott ki ő felsége arcképével. A „Nagyváradi“ talpraesett vezérezte közöl Arad ünnepéről; csak a rivalis Szeged lapjai nem látszanak törődni az ünnepélyességekkel.

Külföld.

A francia kínai háború. Shangai, aug. 29. Mint a „Havas“ ügynökségnek távirják, az európaiak közt teljes nyugalom uralkodik. A megmért kínaiak Shanghai és környékéről távoznak. A Tao-Taiban székelő consulok mindenképp iparkodtak a bensülött lakosokat azzal megnyugtanni, hogy a francziáknak most szándék sincs a hadműveleteket Shanghai-ra és Wov-Sungra kiterjeszteni. A kínai hatóságok Pekingből fölötté

fontos tartalmu táviratot kaptak. Hír szerint China most már egyezkedni óhajik Franciaországgal.

Courbet tengernagynak a 24-iki táviratában löszerek, különösen pedig ágyugolyók küldését kérte. A tengereztési miniszter azt felelte, hogy az e h. o. n. elindult hajók mindennemű lökészetet vittek magukkal. Courbet jelenté továbbá, hogy a torpedók által elpusztított „Yangu“ kínai hajón háromszáz ember volt, kik mindannyias legbe repültek.

Az utóbbi napokban táviratváltás volt a párisi és londoni kabinetek közt China vonatkozólag. — Az angol cabinet az angol kereskedelmi — érdekek megőrségét hangsúlyozta, míg Ferry felelte, hogy miután tulajdonképp hadtüznet nem történt, a semleges hatalmak kereskedelmi sem gátolhatók. Courbet tengernagy uszított, hogy úgy vezesse a hadjáratot, hogy az európai kereskedelmi érdekek lehetőleg keveset szenvedjenek.

Patenteur táviratai jelzik, hogy hír szerint China hadtüznet legközelebb várható. A kínai harctétről érkezett legújabb hír az, hogy Courbet tengernagy lerombolta a kipmani erődöt.

Ezzel a francia hajóhad feladata a kínai partokon be van fejezve és néhány nap múlva Ke-Lung occupatiója fog következni. A francia sereg meg fogja szállni Hai-Nan szigetét is.

A tonkingi hadsereg erősítésére 3200 embert küldtek.

A saigoni fegyvertár bőven van ellátva löszerekkel és a fu-cseui ostromnál használtakat könnyen pótolja.

Honkongból jelentik, hogy Scherzer consul és a francia kereskedőket kiutasították Cantonból. A püspök és a papság ugyanilyen sorsban részesültek.

A kínaiak kezdik Pekinget megerősíteni.

Junius hóban a tonkingi csapatoknak több csapattájak volt a „fekete lobogósok“, a kik kirabolták volt több falut és ezek lakóit felkoncolták. E bandák most a hegyek közt rejtőznek.

A bac-lí esetet követő napokban oly nagy volt a hőség, hogy Dugeune ezredes hadoszlopának és négrici tábornok seregének több embere meghalt napzsúrás folytán. A orosz egészségügyi vizonyok miatt a Lang-Son elleni operációt egyelőre beszüntették és Négrici tábornok visszavonult Phulung-Hianba, a honnét optikus társ segélyével közeledek a Bac-Ninben lévő neijorszegek.

Forrongás Albániában. Az albániai viznyok ismét magukra vonják a közfigyelmet és a „Times“tagnap érkezett számának egyik vezércikkje élénken megtámadta a portát e viznyok miatt. A londoni lap arra figyelmezteti a török kormányt, hogy tehetetlensége az albánokkal szemben esetleg „valamelyik más erőlyes hatalmat“ közbe lépésre fog indítani. Az insinuató ort és czélzatát könnyű eltálatni. De a való természetesen csak az, hogy a helyzet zavaros. Így pl. Seutariából aug. 19-iki kelet alatt a következőket írja a „Pol. Corr.“ tudósítója: „A vilátnak majdnem valamennyi területén bizonyos nyugtalanság és izgatottság uralkodik, melyet részben politikai agitáció, részben pedig a mindinkább elharapózó anarchia okozott. Azt lehet mondani, hogy Albánia forrongásban van. Skutariában mindennap uj jökösségek híre érkezik Salla, Sosi, Ura-Streit, Barlusi, Busati vidékekről és a miriditák területéről Pulatiban heves családi harc foly, mely majdnem mindennap követel áldozatokat. Minap chesellai rablók leszálltak a Croja-völgyből; elrabolták a parasztoknak jóformán valamennyi marháját és emellett megölték négy embert. A lakosság a garázdálkodókkal szemben teljesen védtelen, mert a kormány a politikai igazságtalanság és izgatottság szemben alig mozgatja az ujját. Eddig mindössze annyi történt, hogy a skutari helyőrség egyrésze parancsot kapott készen állni arra, hogy fenyegető események beálltak azonnal elindulhasson. Ezenfelül Mukter maga, a hegyi rendőrség főnöke a Pulati területre küldetett megkíséríteni a rend helyreállítását, Crórába egy század katonaság indult, hogy a chesellai rablókát az elhajtott marhákat visszazárására kényszerítse.

Az ily csekély mérvű intézkedések nem igen fognak az Albániában uralkodó anarchicus állapotoknak véget vetni.

Haidar aga Beilegu Crojából Beranába ment Mustafa Assim, pasához, hogy jelentést tegyen neki a vilájet helyzetéről. Vele együtt megjelentek a Ulementin-társ vezérei is, a kik kijelentették, hogy a török-montenegrói hátraj új megállapítását nem fogják ellenzeni, sőt segédkeztek fognak nyújtani a hatóságoknak, ha a gazdasági ellenszégülnének. Miután nyilvánvaló, hogy ez az eredmény Haidar aga Beilegunak köszönhető a pasá megbízta ezt, hogy a többi törzsek is igyekezzenek rábírni ilyen engedékenységre.

A határ megállapítása még nincs befejezve és ezért Mustafa Assim pasá továbbra is Beranában marad; hogy helyzetét némiképp türelmese tege, a kormány 100 török kőről 170-re emelte a havifizetését.

A hivatalos varsói Dvornik szerint Degajevet a külföldön elfogták. A nihilisták Pétervárra szállították. Kalusnaja Mártírt, aki Katanszki csendőrezredes ellen merényletet követett el, azt jelenti, hogy már három év előtt 16 éves korában Odessában Degajevvel együtt elfogott. Közös lakosok találtak titkos nyomdát és forradalmi könyveket, Kalusnáját később Pétervártól szabadon bocsátották. A folyó ében azonban valódi igazolójeggyel Odesszába tért vissza, nyilván azon szándékkal, hogy Katanszkit meggyilkolja.

Midőn a börtönbe vitték, hír szerint sajnálatának adott kifejezést, hogy merénylő nem sikerült. Kalusnaja fűtetávirát 1878-ban politikai üzemek miatt Szibériába száműzték. Három évvel később megszökött, de 1882-ben Szudzjkin által ismét elfogott, és a mult évi nagy politikai pór alkalmával élethossziglani kényszermunkára ítelték.